

# **Honden horen erbij in Naarden**

Regels en richtlijnen voor honden en hun eigenaars



**Versie: 1.0**

**Datum: 12-12-2013**

**Vastgesteld door college B&W: 16-12-2013**

## Inhoudsopgave

1 Inleiding .....	3
1.1 Aanleiding .....	3
1.2 Probleemanalyse .....	3
1.3 Cijfers .....	4
2 Bestaand beleid .....	5
2.1 (Los)lopende honden .....	5
2.2 Verontreiniging door honden .....	5
2.3 Gevaarlijke honden .....	6
2.4 Hondenbelasting .....	7
2.4.1 Controle hondenbelasting .....	7
2.4.2 Hondenpenning .....	7
3 Realisatie beleid .....	8
3.1 (Los)lopende honden .....	8
3.1.1 Eigendom, bestemming en beheer hondenlosloopgebied .....	8
3.1.2 Afmetingen hondenlosloopgebied .....	9
3.1.3 Verkeersveiligheid bij hondenlosloopgebied .....	9
3.1.4 Gebruikspatroon hondenlosloopgebied .....	9
3.1.5 Aanwijzing hondenlosloopgebied .....	10
3.1.6 Voorzieningen in hondenlosloopgebied .....	10
3.2 Verontreiniging door honden .....	11
3.3 Gevaarlijke honden .....	12
3.4 Hondenbelasting .....	12
3.5 Communicatie .....	12
3.5.1 Inspraak .....	13
3.5.2 Publieksvoorlichting .....	13
3.5.3 Borden .....	13
3.6 Handhaving .....	13
3.7 Financiële aspecten .....	14
3.7.1 Incidentele kosten .....	14
3.7.2 Structurele kosten .....	14

## **1 Inleiding**

Trouwe viervoeter, beste vriend, hulp voor blinden, een hond neemt voor velen een belangrijke plaats in. De gemeente Naarden vindt het belangrijk dat mensen genieten van hun huisdier en willen daar ook ruimte voor bieden. We willen echter niet dat de beste vriend van de één, de grootste ergernis is voor de ander. Helaas behoort overlast door hondenpoep voor velen tot de grootste ergernissen in de openbare ruimte. Ook komen bijtincidenten met loslopende honden steeds vaker voor, met name in het buitengebied. Om deze en andere overlast gerelateerd aan honden te beperken heeft de gemeente Naarden hondenregels. Daarbij richten de hondenregels zich op positieve gedragsbeïnvloeding en niet op het negatieve beeld van honden in de openbare ruimte.

Door de jaren heen is in den lande geëxperimenteerd met verschillende regels en voorzieningen voor honden. Voor een goed hondenbeleid is duidelijkheid en eenduidigheid in regelgeving belangrijk. Ook moeten onderhoud, communicatie, toezicht en handhaving in orde zijn. Een volledige oplossing voor het probleem van hondenpoep of loslopende honden in de openbare ruimte lijkt niet haalbaar. Allereerst omdat blindengeleidehonden en hulphonden van de meeste regels worden uitgezonderd maar helaas ook omdat een klein aantal mensen de regelgeving negeert.

### **1.1 Aanleiding**

Het is het streven van het college van de gemeente Naarden om tenminste één hondenlosloopgebied per wijk aan te wijzen. Dit omdat in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is vastgelegd dat in heel Naarden een aanlijngebod geldt. Voor het dierenwelzijn is dat echter geen wenselijke situatie. Honden moeten hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen en vrij kunnen bewegen en spelen. Daarom worden sinds 2011 hondenlosloopgebieden aangewezen zodat er voor de meeste mensen en honden binnen redelijke afstand van hun woning een plek is waar er vrij gelopen of gespeeld kan worden. Echter, uit recente adviezen van de commissie bezwaarschriften blijkt dat een duidelijk toetsingskader voor een hondenlosloopgebied ontbreekt. Daarom wordt nu een integrale notitie gemaakt over de hondenregels. Voor zover deze regels spreken over hondenlosloopgebieden betreft het alleen door het college van burgemeester en wethouders aangewezen gebieden. Naast deze gemeentelijke hondenlosloopgebieden zijn er ook andere plekken binnen de gemeentegrenzen waar honden los mogen lopen, dit zijn gronden die in bezit zijn van derden. Zij bepalen uiteraard zelf hun regels als het gaat om toegankelijkheid en aanlijnen van honden. Voorbeelden van andere grondeigenaren zijn particulieren, de Rijksgebouwendienst, Natuurmonumenten, Grontmij en Goois Natuur Reservaat.

### **1.2 Probleemanalyse**

De vigerende APV en belastingverordening zijn duidelijk wat betreft de regels over honden, deze hoeven niet gewijzigd te worden. Wel is behoefte aan invulling van mogelijkheden die genoemd worden in de APV. Deze notitie voorziet in die invulling, zonder een verandering van het beleid. Het betreft alleen een invulling op het gebied van loslopende honden.

Het welzijn van de hond en de wens van de hondenbezitter om de hond los te kunnen laten zijn aanleiding voor het college om hondenlosloopgebieden aan te wijzen. Ook zijn er in Naarden meerdere mensen afhankelijk van een blindengeleide- of hulphond. Zij zijn contractueel verplicht om hun hond dagelijks los te laten lopen. Ook voor deze speciale doelgroep wil het college van Naarden voorzieningen bieden. Loslopende honden kunnen echter bij andere gebruikers van de openbare ruimte juist weerstand oproepen vanwege de verkeersveiligheid of het niet in aanraking willen komen met een hond. Deze belangen staan soms haaks op elkaar en toch wil de gemeente Naarden voor alle partijen zorgen dat er succesvolle hondenregels komen.

Op dit moment mag geconstateerd worden dat (mogelijk door de ervaren verkeersveiligheid en de (nabije) aanwezigheid van openbaar groen) veel mensen hun hond onaangeliend laten lopen. Qua handhaving is het niet doenlijk om al deze hondenbezitters aan te spreken en te beboeten. Bovendien wenst de gemeente juist de voorzieningen te maken om honden onaangeliend te laten lopen.

Naast het faciliteren van plekken waar honden los mogen lopen blijkt het ook belangrijk te zijn om meer aandacht te besteden aan de redenen van de algemene aanlijnplicht en de controle daarop.

Tevens moet er aandacht komen voor het correct opvoeden van honden en het belang van honden die onder appèl staan. Van 1 januari 2013 t/m 1 september 2013 zijn 8 bijtincidenten geweest. Het gaat daarbij om loslopende honden die niet onder appèl staan van hun baas en dan achter wild, schapen of andere huisdieren aanlopen en hen bijten, soms met de dood tot gevolg. Ook worden er reeën aangetroffen die zijn opgejaagd en verward zijn geraakt in een afrastering. Hoewel de loslopende hond in dat geval niet gebeten heeft, is het wild wel dusdanig opgejaagd dat het meestal aan verwondingen of uitputting overlijdt.

De APV biedt voor wat betreft de aanlijnplicht (artikel 2:57) en de opruimplicht (artikel 2:58) mogelijkheden om uitzonderingen aan te wijzen door het college. Hiervoor ontbreken op dit moment echter criteria, een vastgelegd toetsingskader waar het gaat om uitzonderingen. Recente adviezen van de bezwaarschriftencommissie geven aan dat een toetsingskader wenselijk is zodat niet bij elk besluit over een individueel losloopgebied een aparte afweging gemaakt wordt. In het kader van het verbod op willekeur (Artikel 3:4 lid 2 van de Algemene wet Bestuursrecht) is het van groot belang dat het aanwijzen van een hondenlosloopgebied aan heldere criteria voldoet. Verder zijn in het verleden besluiten niet altijd eenduidig vastgelegd.

Op 22 mei 2003 is in de Naarder Koerier gepubliceerd dat binnen de wijk Keverdijk 4 uitlaatstroken zijn aangewezen, hier geldt de opruimplicht genoemd in artikel 2:58 niet. Deze situatie is indertijd gecreëerd en ingericht ter ondersteuning van de introductie van de hondenpoepafvalbakken. Deze uitzondering is echter nooit verwerkt in de APV en heeft daarom geen rechtskracht. Bovendien wordt het gelijkheidsbeginsel Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) afdeling 3.2 daarmee onrecht aangedaan. Het betreft hier namelijk uitzonderingen in slechts 1 wijk van Naarden. Het levert wellicht verwarrende regelgeving op als er uitzonderingen gemaakt worden op de opruimplicht. Bovendien is de aanpak van hondenpoep overlast in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de hondenbezitter. Het is belangrijk om dat altijd uit te stralen en om die reden geen uitzonderingen aan te wijzen op de opruimplicht.

### 1.3 Cijfers

In Naarden waren op 23-09-2013 918 stuks geregistreerde honden. Het aantal huishoudens met 1 of meer honden was 841 op diezelfde datum (totaal aantal huishoudens 7718 stuks). In onderstaande tabel is per wijk uitgewerkt hoe het hondenbezit is, gebaseerd op het aantal geregistreerde honden voor hondenbelasting.

Wijk	Percentage huishoudens met een hond
Componistenkwartier	10,7
Fortlanden	12,3
Keverdijk & Thijsssepark	14,0
Ministerpark	10,2
Naarden-Vesting	13,5
Naardermeerkwartier	6,2
Naarderwoonbos	19,2
Oranje Nassau Park Noord & Zuid	7,5
Rembrandtpark	8,8
Valkeveen & Bos van Bredius	19,1
Vierhoven	13,3

Tabel 1 Cijfers per wijk over het aantal huishoudens met een geregistreerde hond (peildatum 23-09-2013).

De hondenbelasting bedroeg in 2013 per hond € 66.78 (eerste hond) of € 133.55 (iedere hond boven het aantal van 1). De totale inkomsten van hondenbelasting komen daarmee op ongeveer € 66.000.

Aantal bijtincidenten van 1-1-2013 t/m 1-9-2013 was 8 stuks waarvan 4 keer wild en 4 keer een andere hond. Er zijn geen geregistreerde bijtincidenten waar mensen bij betrokken waren.

## 2 Bestaand beleid

### 2.1 (Los)lopende honden

De vigerende (2013) Algemene Plaatselijke Verordening stelt:  
Artikel 2:57 (Los)lopende honden

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen:
  - a. onaangelijnd op de weg;
  - b. op een voor het publiek toegankelijk en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide of op een andere door het college aangewezen plaats;
  - c. op het gemeentelijk sportpark, publiek toegankelijke en kennelijke als zodanig ingerichte trapvelden of andere sportvoorzieningen.
2. Het college kan plaatsen aanwijzen waar het verbod, gesteld in het eerste lid onder a niet geldt. In bijlage 2 staat een kaart met een overzicht van bestaande uitzonderingen op eerste lid onder a.

Het doel van artikel 2:57 is om een generieke regel te hebben zonder teveel uitzonderingen om ergernis en overlast van loslopende honden te beperken. Voor openbare speel- en sportterreinen en het gemeentelijk sportpark is wel een uitzondering gemaakt (lid 1). Namelijk dat honden helemaal niet welkom zijn. Volgens lid 2 van dit artikel in de APV heeft het college de bevoegdheid tot het aanwijzen van hondenlosloopgebieden. Hoe en volgens welke criteria het college tot een dergelijk besluit komt, is echter niet duidelijk en zal in hoofdstuk 3.1 verder worden uitgewerkt.

### 2.2 Verontreiniging door honden

De vigerende (2013) Algemene Plaatselijke Verordening stelt:  
Artikel 2:58 Verontreiniging door honden

1. De eigenaar of houder van hond is verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet:
  - a. op de weg;
  - b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide;
  - c. op een andere door het college aangewezen plaats.
2. Het college kan plaatsen aanwijzen waar het verbod genoemd in het eerste lid, onder a niet geldt.
3. De strafbaarheid wegens overtreding van het in het eerste lid gestelde gebod worden opgeheven indien de eigenaar of houder van de hond er zorg voor draagt dat de uitwerpselen onmiddellijk worden verwijderd.
4. De verboden genoemd in het eerste en tweede lid gelden niet voor zover de eigenaar of houder van een hond zich vanwege zijn handicap door een geleide- of hulphond laat begeleiden of als een eigenaar of houder van een hond deze aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond.

De aanleiding voor artikel 2:58 is dat verontreiniging door hondenpoep grote gevaren kan opleveren voor de volksgezondheid. Via hondenuitwerpselen die op straat, in parken en plantsoenen blijven liggen, kan het voor honden dodelijke canine parvo virus verspreid worden. Maar ook problemen met wormen kunnen ontstaan doordat uitwerpselen blijven liggen. Los van de gevaren voor de volksgezondheid staat het probleem van hondenpoep al jaren hoog in de ranglijsten van ergernissen. In Naarden is er voor gekozen om de verantwoordelijkheid voor het opruimen van hondenpoep te laten bij de eigenaar of houder van de hond. De eigenaar of houder van de hond is verplicht om de hondenpoep op te ruimen, hoe hij of zij dat echter wil doen wordt open gelaten. Er is daarom geen verplichting om een opruimmiddel mee te hebben tijdens de wandeling met de hond. De eigenaar is vrij om zelf een middel te kiezen dat zijn/haar voorkeur heeft.

De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid door hondenbezitters te faciliteren met hondenpoepafvalbakken waar plastic of papieren zakjes verkrijgbaar zijn om hen aan te moedigen de hondenpoep op te ruimen. Het (bij voorkeur dichtgeknoopte) zakje kan bij het restafval en dus in alle prullenbakken worden weggegooid. Om dat te onderstrepen staat op veel afvalbakken in Naarden de tekst 'ook hondenpoep hierin'. Overigens is er een beperkt aantal hondenpoepafvalbakken en die zijn niet evenredig verdeeld over Naarden. Het faciliteren met hondenpoep afvalbakken in de openbare ruimte is budgetafhankelijk.



Volgens APV artikel 2:58 lid 2 zijn in de wijk Keverdijk 4 uitlaatgebieden aangewezen, daarover werd op 22 mei 2003 in de Naarder Koerier gepubliceerd. Het betreft:

- de groenstrook langs de zuidzijde van de Vaartweg, vanaf de Michaëlstraat tot aan de Churchillstraat.
- De groenstrook langs de Oude Rijksweg vanaf de kruising Oude Rijksweg/Churchillstraat tot aan de kruising Oude Rijksweg/Meerstraat.
- De groenstrook langs de Meerstraat vanaf de kruising Meerstraat/Oude Rijksweg tot aan de kruising Meerstraat/Keverdijk.
- De groenstrook langs de zuidzijde van de Keverdijk, vanaf de kruising Churchillstraat/Keverdijk tot aan de kruising Keverdijk/Kolonel Falbastraat.

Deze stroken werden aangewezen met de gedachte dat hier vaak gras gemaaid wordt en dat daarom de overlast van hondenpoep beperkt blijft. Ook op deze stroken wordt hondenpoep niet door de gemeente opgeruimd. Er is destijds geen rekening gehouden met het feit dat de grasmaaier de poep en daarmee ook mogelijke bacteriën verspreid over een groter oppervlak.

### 2.3 Gevaarlijke honden

De vigerende (2013) Algemene Plaatselijke Verordening stelt:  
Artikel 2:59 Gevaarlijke honden

1. Indien het college een hond in verband met zijn gedrag gevaarlijk of hinderlijk acht, kan het de eigenaar of houder van die hond een aanlijngebod of een aanlijn- en muilkorfgebod opleggen voor zover die hond verblijft of loopt op een openbare plaats of op het terrein van een ander.
2. Een aanlijngebod houdt in dat de eigenaar of houder verplicht is de hond aangelijnd te houden met een lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, van ten hoogste 1,50 meter.
3. Een muilkorfgebod houdt in dat de eigenaar of houder verplicht is de hond voorzien te houden van een muilkorf die:
  - a. vervaardigd is van stevige kunststof, van stevig leer of van beide stoffen;
  - b. door middel van een stevige leren riem zodanig rond de hals is aangebracht dat verwijdering zonder toedoen van de mens niet mogelijk is; en
  - c. zodanig is ingericht dat de hond niet kan bijten, dat de afgesloten ruimte binnen de korf een geringe opening van de bek toelaat en dat geen scherpe delen binnen de korf aanwezig zijn.

In Naarden zijn nog geen voorvallen geweest waarin het college gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid om een aanlijn- en/of muilkorfgebod op te leggen. Bijtincidenten worden wel steeds vaker gemeld bij de politie of gemeente. Het is niet duidelijk in hoeverre er sprake is van een

toename van het aantal incidenten of slechts van de bekendheid ervan. Maar dat omdat er in de eerste 8 maanden van 2013 al 8 bijtincidenten geregistreerd zijn, is het van belang om een duidelijke belangenafweging te maken voor het gebruik van de muilkorf- en aanlijngedod.

## **2.4 Hondenbelasting**

Voor het houden van één of meerdere honden wordt hondenbelasting geheven. Iemand die een hond neemt dient deze te registreren bij de gemeente, op basis van die registratie wordt vervolgens de hondenbelasting geheven. Leidend voor de hondenbelasting is de vigerende 'verordening op de heffing en de invordering van hondenbelasting', deze wordt jaarlijks vastgesteld. Hondenbelasting wordt jaarlijks geheven en is naar rato van het aantal maanden dat iemand in het bezit is geweest van een hond. Bij overlijden van een hond krijgt iemand restitutie van de hondenbelasting voor de resterende maanden van het jaar waar al wel voor betaald is en bij aanschaf van een hond wordt iemand apart aangeslagen voor hondenbelasting voor de resterende maanden van het jaar.

In de gemeentewet van 1851 werd de hondenbelasting toegevoegd aan het gemeentelijk belastingstelsel. De hondenbelasting had oorspronkelijk tot doel het aantal honden te beperken in het belang van de openbare veiligheid en gezondheid. Dit begrip heeft in de loop der tijd aan betekenis verloren en gaandeweg is deze belasting meer tot een fiscale heffing geworden. De Hoge Raad heeft overwogen dat de hondenbelasting is voorzien als een algemene belasting ten behoeve van de verwerving van inkomsten door de gemeente. Een gemeente die hondenbelasting heft is daardoor niet verplicht de opbrengst ervan alleen aan te wenden 'voor de bestrijding van kosten die worden veroorzaakt door het houden van honden of verband houden met daarvoor getroffen voorzieningen, noch om het tarief op een of andere manier af te stemmen'. Op zich is de hondenbelasting dus geen doelbelasting maar vloeien de inkomsten in de algemene middelen. Uit die middelen worden echter wel voorzieningen betaald ten behoeve van honden. Zoals een aantal hondenpoepafvalbakken dat er al staat, of de aanleg van een hondenlosloopgebied. Toch bestaat er een bepaalde weerstand tegen de hondenbelasting, wellicht juist omdat de opbrengst in de algemene middelen vloeit. De uitgaven voor hondenvoorzieningen moeten daarom duidelijk en inzichtelijk zijn om een grotere acceptatie te bereiken en de belastingmoraal te verbeteren.

### **2.4.1 Controle hondenbelasting**

Met name bij belastingheffing speelt het gelijkheidsbeginsel een belangrijke rol, zo ook bij de hondenbelasting. De bereidheid om een hond aan te melden blijkt in de praktijk echter niet altijd even groot. Om zoveel mogelijk honden geregistreerd te hebben is het blijkbaar van belang om het hondenbezit te controleren. Jaarlijks wordt er daarom een controle actie gehouden door een externe partij. De ervaring leert dat na het aankondigen van deze actie in het Naarder Nieuws al een aanzienlijk aantal honden aangemeld wordt. Maar na de actie vermindert het aantal geregistreerde honden ook weer vrij snel. Hieruit mag geconcludeerd worden dat het totaal aantal honden groter is dan het aantal geregistreerde honden. Als indicatie wordt landelijk vaak gesteld dat het aantal honden 10% hoger ligt dan het aantal geregistreerde honden.

### **2.4.2 Hondenpenning**

De gemeente Naarden kent geen hondenpenning. Het gebruiken van een hondenpenning is geen wettelijke verplichting maar wordt in sommige gemeenten in Nederland wel gebruikt als teken dat een hondeneigenaar de hondenbelasting heeft betaald en dit als zodanig ook kenbaar kan maken.

### 3 Realisatie beleid

De regels uit de APV 2013 zijn uitgangspunt voor het hondenbeleid maar dienen soms geconcretiseerd te worden. Het doel van deze hondenregels is het faciliteren van hondeneigenaren en tegelijkertijd de overlast te beperken, zonder hondenbezit te ontmoedigen. De regels hebben een positieve uitstraling en worden niet verscherpt zodat een meerderheid van hondenbezitters zijn of haar gedrag zou moeten aanpassen totdat een minderheid van hondenbezitters gewenst gedrag vertoont. De eigenaars die zich niet aan de regels (willen) houden en daarmee overlast veroorzaken worden met handhaving gecorrigeerd. De hondenregels dienen een positieve bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van Naarden en duidelijkheid te verschaffen over de regels en mogelijkheden die Naarden heeft als het gaat om honden. Primair zijn dit voorzieningen zoals in de volgende paragrafen beschreven. Maar ook het gezondheidseffecten voor zowel hond als eigenaar zijn voor de gemeente van belang om een positief beleid te hebben voor hondenbezit

#### 3.1 (Los)lopende honden

In Naarden geldt een algemene aanlijnplicht. Voor het dierenwelzijn is het echter ook belangrijk dat er voldoende gelegenheid is om honden los te laten lopen. Het is namelijk belangrijk dat honden kunnen rennen en spelen en hun natuurlijk gedrag vertonen. Dat geldt zeker ook voor hulphonden en blindengeleidehonden die het grootste deel van de dag aan het werk zijn. Voor deze werkhonden geldt meestal dat de eigenaar verplicht is om zijn of haar hond tenminste 1 uur per dag los te laten lopen zodat de hond vrij kan zijn. Beweging is bovendien belangrijk voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de hond (en de eigenaar). Honden die te weinig bewegen kunnen gestrest raken en daardoor ongewenst gedrag vertonen. Daarom wordt de mogelijkheid benut om uitzonderingen aan te wijzen zoals genoemd in APV artikel 2:57 lid 2. Het doel is om voldoende hondenlosloopgebieden te creëren; tenminste in iedere woonwijk 1. Deze wens komt voort uit het feit dat de meeste mensen niet ver lopen met hun hond (naar een plek waar de hond los mag lopen) voor een dagelijkse wandeling. En vaak maar een beperkt aantal keer per week een langere wandeling maken. Door deze gegevens is het van belang dat voor iedereen binnen de bebouwde kom relatief dicht bij huis een hondenlosloopgebied komt.

Hoewel het belangrijk is dat honden los mogen lopen op bepaalde plekken betekent dit niet dat honden los moeten lopen. De eigenaar of houder van de hond is altijd aansprakelijk voor het gedrag van zijn of haar hond. De hond dient onder appèl te staan om losgelaten te kunnen worden, dat is de eigen verantwoordelijkheid van de eigenaar. De aansprakelijkheid van dieren is geregeld in artikel 6:179 van het Burgerlijk Wetboek. Volgens dit artikel is de bezitter van een dier aansprakelijk voor de schade als gevolg van het gedrag van het dier, ook als de eigenaar er niets aan kan doen.

Voor het bepalen van locaties voor hondenlosloopgebieden spelen verschillende criteria (voorwaardelijk) en voorkeuren (pre) een rol, die hieronder beschreven worden. De afwegingen worden behandeld in de volgorde waarin zij bekeken worden. Hierbij is van belang om het onderscheid te maken tussen de voorwaardelijke aspecten en de voorkeuren. Criteria waaraan in ieder geval voldaan moet worden zijn: eigendom of toestemming van de eigenaar, de aanwezigheid van een voetpad en hondenpoepafvalbak en een bord ter kennisgeving dat het een hondenlosloopgebied betreft. De overige aspecten zijn voorkeuren en hoeven niet allemaal positief bevonden te worden om een gebied als geschikt aan te merken.

##### 3.1.1 Eigendom, bestemming en beheer hondenlosloopgebied

Voor zover het gemeentelijke hondenlosloopgebieden betreft dient de grond eigendom te zijn van de gemeente of de eigenaar van de grond dient in te stemmen met het gebruik van zijn/haar grond als hondenlosloopgebied in beheer van de gemeente. Omdat er op grondgebied van de gemeente Naarden ook andere beheerders en eigenaars zijn, bepalen zij zelf de regels met betrekking tot aanwezigheid en aanlijnen van honden. Op de kaart met hondenlosloopgebieden wordt duidelijk aangegeven als de beheerder van het losloopgebied niet de gemeente Naarden is. Afhankelijk van het hondenlosloopgebied kan de uitstraling heel verschillend zijn. In ieder geval heeft het de voorkeur als het gebied in het bestemmingsplan de functie 'groen' heeft en er voldoende gras staat.

Qua beheer is het mogelijk dat het gras extensief (2 keer per jaar) gemaaid wordt maar het verdient de voorkeur om het gras vaker te maaien. Juist in laag gras is hondenpoep goed zichtbaar en dat bevordert het opruimen van hondenpoep.

Een loslooplek voor honden kan niet samenvallen met een plek die is aangewezen als Natura-2000 gebied. Voor overige soorten natuurgebieden is niet uitgesloten dat hier een hondenloslooplek in aangewezen wordt.

### **3.1.2 Afmetingen hondenloslooplek**

Een hondenloslooplek moet voldoende groot zijn om de hond vrij te laten bewegen. De afmeting van een hondenloslooplek is echter niet gebonden aan een minimale of maximale grootte. Hier zijn ook geen (landelijke) normen voor bekend. Het is aannemelijk dat de hondenbezitter wandelt met de loslopende hond, om die reden is het wenselijk dat er ook voldoende wandelruimte is voor de eigenaar van de hond. Bepalend voor de afmetingen van het loslooplek is echter de beschikbare ruimte. Het moet immers ingepast worden in de huidige indeling van de openbare ruimte. Uiteraard hoeft het hondenloslooplek niet onbeperkt groot te zijn en mag van de hondenbezitters ook loyaliteit verwacht worden naar andere gebruikers van de openbare ruimte.

### **3.1.3 Verkeersveiligheid bij hondenloslooplek**

De verkeersveiligheid in een hondenloslooplek en grenzend aan zo'n gebied mag niet onevenredig in het geding zijn ten behoeve van loslopende honden. Hoewel een loslopende hond onder appèl moet staan kan niet uitgesloten worden dat honden onverwachte dingen doen waarbij ze bewegingen maken die een risico vormen voor andere gebruikers van het gebied. Confrontaties tussen de verschillende gebruikers vallen echter niet uit te sluiten. Daarom is het van belang om de aanwezigheid van verkeersdeelnemers van een gebied te wegen als argument bij het bepalen van geschikte hondenlosloopleken.

Mocht er schade ontstaat door het gedrag van de hond dan kan deze privaatrechtelijk worden afgehandeld volgens art. 6:179 van het Burgerlijk Wetboek. Dit gegeven neemt niet weg dat de overheid een zorgplicht heeft als het gaat om een veilige openbare ruimte.

Voor een hondenloslooplek is het nodig dat er tenminste een voetpad in het gebied is. Daarnaast zijn er nog fietspaden en wegen waar rekening mee gehouden moet worden. Voor fietspaden geldt dat deze gecombineerd kunnen worden met een hondenloslooplek tenzij het een primaire fietsroute betreft (zoals vastgesteld in het Verkeersstructuurplan Naarden 2011-2020). Primaire fietsroutes zijn bedoeld voor het doorgaande fietsverkeer en het is aannemelijk dat deze routes het meeste fietsverkeer trekken. Overige fietspaden zijn naar verwachting verkeersluwer en hier wordt de kans op een mogelijke confrontatie met een loslopende hond acceptabel geacht.

Getracht wordt om een hondenloslooplek niet aan te wijzen nabij een weg met verkeersfunctie met toegestane snelheid 50 km/h. Als een hondenloslooplek wordt aangewezen direct aan een openbare weg dan dient dit bij voorkeur te zijn aan een weg met een verblijfsfunctie waar de maximaal toegestane snelheid 30 km/h is. Met deze snelheid worden automobilisten geacht te kunnen reageren op bijvoorbeeld plots overstekende kinderen en ook honden.

De diverse belangen en overwegingen met betrekking tot de verkeersveiligheid worden in het aanwijfsbesluit afgewogen door het daartoe bevoegde bestuursorgaan; het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Naarden.

### **3.1.4 Gebruikspatroon hondenloslooplek**

De verwachting is dat als er voldoende aanbod is van hondenlosloopleken, hondenbezitters meer genegen zijn om de hond wel aangelijnd te houden buiten de losloopleken. Deze positieve benadering zorgt naar verwachting voor meer draagvlak dan telkens handhavend op te treden.

De verkeersveiligheid van een hondenloslooplek is lastig te kwantificeren. Daarom is het ook van belang om aan te sluiten bij de gewoontes van de hondeneigenaren. Daar waar mensen hun hond nu los laten lopen achten zij blijkbaar de plek voldoende veilig voor hun hond. Dit gebruikspatroon kan helpen om geschikte plekken te vinden voor een hondenloslooplek, maar ook om ongeschikte plekken te vinden.

Hoewel het doel van dit hondenbeleid niet is dat strafbaar gedrag gelegaliseerd wordt, zijn de centrale ligging, goede bereikbaarheid en de bruikbaarheid van een gebied als hondenloslooplek belangrijke criteria waar een hondenloslooplek aan moet voldoen. Juist het gegeven dat op bepaalde plekken nu veel honden loslopen betekent dat de hondenbezitters deze plekken uitkiezen voor een wandeling en zelf bestempelen als geschikt (dus o.a. verkeersveilig).

Ook gebieden die toeristisch in trek zijn kunnen geschikt of juist niet geschikt zijn voor een hondenlosloopgebied. Hierbij wordt afgewogen of wandelaars (met honden) een wezenlijk deel van de doelgroep voor het gebied zijn of dat dit bijvoorbeeld eerder geschikt is voor fiets recreatie.

### **3.1.5 Aanwijzing hondenlosloopgebied**

Er moet sprake zijn van een correct B&W besluit waarin de belangenafweging is meegenomen van bovenstaande factoren. Het aanwijsbesluit wordt gepubliceerd in het Naarder Nieuws en op de website van de gemeente.

### **3.1.6 Voorzieningen in hondenlosloopgebied**

Om te beginnen is het van belang dat er een (wandel)pad is in het hondenlosloopgebied om de toegankelijkheid te waarborgen. Er zijn geen voorwaarden voor de verharding van het pad, het kan gaan om asfalt, straatwerk, halfverharding of een onverhard pad. Een variatie in verhardingen betekent wel dat niet alle hondenlosloopgebieden voor iedereen of tijdens alle weersomstandigheden even goed bereikbaar zijn. Het is belangrijk om die toegankelijkheid wel in het oog te houden omdat ook mensen met bijvoorbeeld een rolstoel of andere hulpmiddelen of met een kinder- of wandelwagen gebruik zullen willen maken van hondenlosloopgebieden.

Alle hondenlosloopgebieden worden voorzien van een bord waardoor mede weggebruikers duidelijk worden gewezen op de mogelijke aanwezigheid van loslopende honden. Het is belangrijk om de attentiewaarde van een hondenlosloopgebied groot te maken om mogelijke confrontaties tussen weggebruikers te verminderen.

Een hondenlosloopgebied hoeft niet omheind te zijn. Gezien de hoge aanschafkosten van een omheining en de landschappelijke verandering is een hekwerk zeker niet altijd wenselijk. Daarentegen heeft het ook voordelen waarvan de belangrijkste is dat het de veiligheid kan vergroten voor honden en weggebruikers doordat deze minder vaak een confrontatie hebben. Verder kan omheining een voordeel zijn voor mensen met een blindengeleide- of hulphond want voor hen is het lastig om hun hond terug te vinden als het gebied niet afgebakend is. In het Naardermeerkwartier bestaat al een hondenlosloopgebied met omheining. In dit geval was het hekwerk grotendeels al aanwezig en is dat gehandhaafd bij de inrichting van het hondenlosloopgebied. Ook andere mensen vinden het hekwerk een pre omdat de hond dan niet weg kan lopen.

Omdat ook in een hondenlosloopgebied de plicht geldt om hondenpoep op te ruimen moet voorzien zijn in tenminste 1 hondenpoepafvalbak per losloopgebied. Ook moet bij de ingang(en) van het gebied met bord(en) duidelijk blijken dat het gaat om een hondenlosloopgebied maar dat de opruimplicht ook hier geldt.

Door de aanwezigheid van een hondenlosloopgebied zullen naar verwachting meer mensen gebruik maken van het gebied. Doordat er honden worden uitgelaten ook 's ochtends vroeg en 's avonds laat zijn er relatief vaak mensen. Dat vergroot de sociale veiligheid van het gebied. In hoeverre het wenselijk is om ook verlichting aan te brengen in een gebied zal apart afgewogen moeten worden per losloopgebied. Hierbij spelen zaken zoals zichtbaarheid, sociale veiligheid, landschappelijk inpassing en kosten een rol.

De aanwezigheid van een zitbankje in een hondenlosloopgebied is niet vereist maar wel gewenst. Een bankje biedt de mogelijkheid om uit te rusten of elkaar te ontmoeten, dit vergroot de sociale veiligheid van plekken.



### 3.2 Verontreiniging door honden

In maart 2004 is onder alle inwoners van de wijk Keverdijk/Thijssepark een evaluatieformulier verstuurd met vragen over o.a. de uitlaatstroken. Uit de enquête bleek dat 42% van de hondenbezitters (die het formulier terug hebben gestuurd) blij was met deze voorziening. Slechts een kwart van de niet-hondenbezitters (die het formulier terug hebben gestuurd) was tevreden hierover. Veel gehoorde opmerkingen bij afkeuring van de uitlaatstrook zijn: geuroverlast, te dicht bij woningen en kinderen spelen er toch ook. Op basis van deze gegevens, er zijn geen andere of recentere gegevens, is het lastig om te concluderen dat de uitlaatstroken een succes zijn. Daarnaast zijn ze in strijd met de APV (artikel 2:58) waarin staat dat iedere eigenaar zelf verantwoordelijk is voor het opruimen van de uitwerpselen.

Omdat ook het gelijkheidsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht afdeling 3.2) onrecht wordt aangedaan door maar in 1 wijk uitlaatstroken te hebben, worden de 4 bestaande uitlaatstroken op termijn opgeheven. Daarmee wordt de weg vrijgemaakt om eenduidig uit te stralen dat het opruimen van hondenpoep in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van de hondenbezitter.

Iedere hondeneigenaar is zelf verantwoordelijk voor het opruimen van hondenpoep. Bij die verplichting wordt de keuzevrijheid open gelaten voor het soort opruimmiddel. Het is een bewuste keuze niet in de APV op te nemen dat men verplicht is een deugdelijk opruimmiddel mee te hebben tijdens het uitlaten van de hond. Uit jurisprudentie blijkt namelijk dat de hand ook als opruimmiddel wordt gezien en daardoor is het noodzakelijk om dan in de APV heel concreet te beschrijven wat geaccepteerd wordt als opruimmiddel (bijvoorbeeld een zakje of een schepje). Waar het echter om gaat is dat mensen de hondenpoep opruimen, voor de gemeente maakt het niet uit welk middel mensen daarvoor kiezen. Handhaving beperkt zich dan ook tot het controleren op het opruimen van hondenpoep.



### 3.3 Gevaarlijke honden

Het doel van artikel 2:59 in de APV is om het college de bevoegdheid te geven om, preventief en indien zij dit nodig acht, een muilkorf- of aanlijngesod op te leggen aan een eigenaar die een (potentieel) gevaarlijk hond bezit. Er is geen definitie van een 'gevaarlijke hond' en over het opleggen van zo'n gesod moet door het college een besluit genomen worden per (bijt)incident dat zich voor heeft gedaan of als een dreiging hiertoe bestaat. In de beoordeling van een gevaarlijke hond wordt onderscheid gemaakt tussen bijtincidenten en overige incidenten. Incidenten gaan altijd tussen dieren of tussen dier en mens. Omdat een bijtincident altijd kan gebeuren is het van belang om daarna te beoordelen in hoeverre er sprake is van een verdere dreiging of dat het werkelijk een incident was. Dit kan beoordeeld worden door een gekwalificeerd persoon, bijvoorbeeld de hondenbrigade van de politie. Het doel is om te voorkomen dat ook bij niet-ernstige bijtincidenten altijd een muilkorf- of aanlijngesod wordt opgelegd. Voor overige incidenten is het aan het college om te bepalen wanneer zij gebruikt wil maken van deze regeling. Als voorbeeld van zo'n incident kan gedacht worden aan een hond die steevast achter fietsers of voetgangers aan rent. Er hoeft in dat geval geen sprake te zijn van bijten maar dit gedrag kan voor andere gebruikers van de openbare ruimte wel een bedreiging zijn die als gevaarlijk ervaren wordt. Een aanlijngesod kan in zo'n geval op zijn plaats zijn.

### 3.4 Hondenbelasting

Er worden geen veranderingen doorgevoerd op het gebied van hondenbelasting. Jaarlijks wordt er een nieuwe 'verordening op de heffing en de invordering van hondenbelasting' vastgesteld met bijbehorende tarieven.

### 3.5 Communicatie

Aan de bewoners van de gemeente en aan de hondenbezitters in het bijzonder moet zo duidelijk mogelijk worden aangegeven wat de inhoud van het beleid is en wat de daaruit volgende verplichtingen en mogelijkheden voor hen zijn.

Hoewel er geen recente gegevens zijn van Naarden is algemeen bekend dat overlast van hondenpoep hoog scoort in de top tien van ergernissen in de openbare ruimte. Ook is uit recente zaken gebleken dat er veel emotie los kan komen bij het aanwijzen van een hondenlosloopgebied. Uiteraard zijn mensen ook begaan bij hun huisdieren. Het is daarom te verwachten dat de invulling van het hondenbeleid veel reacties zal losmaken, zowel bij hondenbezitters als niet-hondenbezitters.

Via positieve campagnes kan een verantwoord hondenbezit worden gestimuleerd. Een verantwoorde eigenaar voedt niet alleen zijn hond goed op, maar ruimt ook de ontlasting van het dier op. Informatieverstrekking en voorlichting over het hoe, wat en waarom van het hondenbeleid zijn daarin cruciaal.

### 3.5.1 Inspraak

Bij de aanwijzing van nieuwe hondenlosloopgebieden bestaat voor iedereen de mogelijkheid tot het aantekenen van bezwaar op het genomen besluit van het college. Bij een voornemen voor het vaststellen van een hondenlosloopgebied vraagt de gemeente advies aan bewonersplatforms.

### 3.5.2 Publieksvoorlichting

Om de bekendheid over de regels en de voorzieningen te vergroten zal in eerste instantie aan iedere geregistreerde hondenbezitter een brief gestuurd worden met de inhoud van het beleid op hoofdlijnen. Zodra in iedere wijk een hondenlosloopgebied is aangewezen, wordt een folder gemaakt met informatie over: de bestaande voorzieningen, een kaart met de losloopgebieden, de eigen verantwoordelijkheid voor het gedrag van de hond en het opruimen van hondenpoep. Deze kaart wordt alle geregistreerde hondenbezitters opgestuurd en is gratis op te halen op het stadskantoor. Nu al is op de website [www.naarden.nl](http://www.naarden.nl) alle informatie te vinden, hier staat bovendien altijd de meest actuele kaart met hondenlosloopgebieden. Ook wordt er regelmatig in het Naarder Nieuws gepubliceerd over de geldende regels.

### 3.5.3 Borden

In de openbare ruimte staan op speelterreinen, speelweides en bij de sportvelden borden waarop is aangegeven dat die plek verboden is voor honden. In het verleden is hier al mee begonnen maar de borden zijn niet eenduidig. Er is daarom een nieuw bord ontworpen dat bij alle speelterreinen en speelweides wordt geplaatst. Bij hondenlosloopgebieden komt een vergelijkbaar bord waaruit blijkt wat de regels op die plek zijn. Bij hondenlosloopgebieden vergroot dit bord de attentiewaarden voor alle gebruikers. Zij worden daardoor in staat gesteld om extra alert te zijn en kunnen hun gedrag eventueel afstemmen om een confrontatie met loslopende honden te voorkomen. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat iemand het gebied niet betreedt of iets langzamer gaat fietsen.



### 3.6 Handhaving

Handhaving op de regels uit de APV gebeurt door de Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's) of door de politie. Als mensen zich niet aan deze regels houden dan kunnen zij een proces verbaal krijgen. De hoogte van een bekeuring wordt niet door de gemeente maar door het ministerie van Justitie bepaald. Deze bedragen worden jaarlijks aangepast. De inkomsten uit handhaving behoren ook toe aan het ministerie van Justitie. Bekeuringen dragen daarom niet bij aan inkomsten van de gemeente.

### 3.7 Financiële aspecten

De financiële aspecten van hondenregels zijn op te splitsen in inkomsten en uitgaven. Inkomsten bestaan uit hondenbelasting en uitgaven zijn de kosten voor handhaving, voorzieningen en beheer. De uitgaven worden onderverdeeld in incidentele kosten en structurele.

#### 3.7.1 Incidentele kosten

Voor de aanschaf of aanleg van voorzieningen is vaak eenmalig een investering noodzakelijk. Tabel 2 geeft een globaal overzicht van de incidentele kosten die gepaard gaan met voorzieningen voor honden. Omdat bedragen afhankelijk zijn van aantallen of inrichtingwensen worden deze niet gespecificeerd.

<b>Incidentele kosten</b>
Aanschaf hondenpoepafvalbakken
Aanschaf verkeersborden voor speelterreinen, sportvelden en hondenlosloopgebieden
Maken promotiemateriaal t.b.v. bekendheid hondenregels
Inrichtingskosten hondenlosloopgebieden

Tabel 2 Incidentele kosten verbonden aan hondenregels.

#### 3.7.2 Structurele kosten

Om hondenbezitters te faciliteren en te stimuleren om zich aan de regels te houden is het wenselijk om hondenlosloopgebieden te hebben en opruimmiddelen voor hondenpoep aan te bieden in de openbare ruimte. Het voordeel van deze voorzieningen in de openbare ruimte is dat ook gasten van buiten Naarden en de ongeregistreerde hondenbezitters (mensen die wel een hond hebben maar geen hondenbelasting betalen) toegang hebben tot de faciliteiten. Zo optimaliseren we het (opruim)gedrag van mensen met een hond. Het hebben van deze voorzieningen betekent wel dat ze onderhouden moeten worden. Naast voorzieningen aanbieden is ook het geregeld communiceren over de voorzieningen en regels belangrijk zodat iedereen hierover geïnformeerd is. Als laatste blijft het waarschijnlijk ook altijd nodig om te controleren en te handhaven. In Tabel 3 zijn globaal de aspecten genoemd die de hoogte van structurele kosten bepalen voor hondenregels. Omdat ook hier bedragen afhankelijk zijn van aantallen of inrichtingwensen worden deze niet gespecificeerd.

<b>Structurele kosten</b>
Communicatie (uren)
Handhaving (uren)
Controle hondenbelasting
Aanschaf zakjes voor hondenpoepafvalbakken
Leegkosten voor hondenpoepafvalbakken
Reinigingskosten voor hondenpoepafvalbakken
Mogelijk ander beheer of beeldkwaliteit hondenlosloopgebied en daarom andere kosten
Herstel (vuurwerk) schade aan borden en hondenpoepafvalbakken

Tabel 3 Structurele kosten verbonden aan hondenregels.